

ประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาลักษณะนิสัยทางสังคมอย่างเป็นระบบ
แก่นักเรียนชั้นเด็กเล็ก

นางอรรพรรณ ปินตา

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา

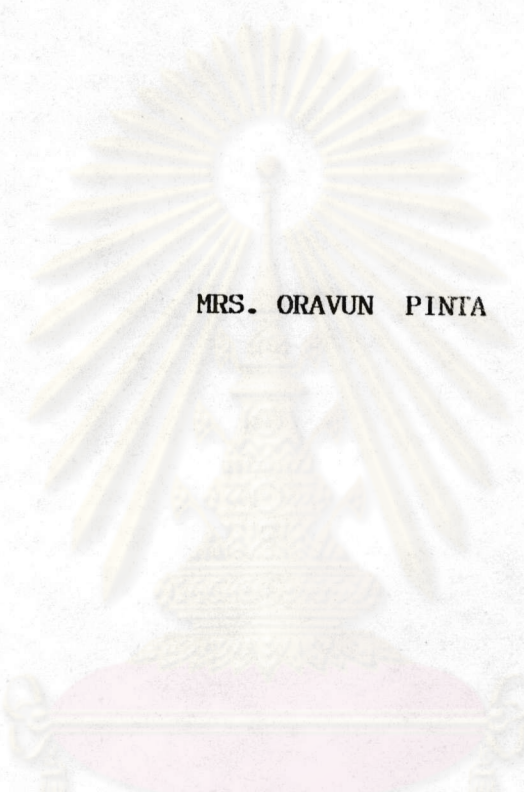
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2533

ISBN-974-577-335-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

EFFECTIVENESS OF A MODEL OF SYSTEMATIC DEVELOPMENT
OF SOCIAL HABITS FOR PRE-SCHOOL STUDENTS

MRS. ORAVUN PINTA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of The Requirments
for the Degree of Master of Education
Department of Elementary Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1990

ISBN 974-577-335-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาลักษณะนิสัยทางสังคมอย่างเป็นระบบแก่นักเรียนชั้นเด็กเล็ก

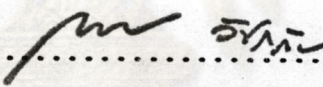
โดย   นางอรวรรณ ปินตา

ภาควิชา   ประถมศึกษา

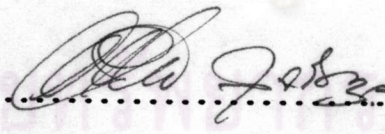
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แซ่มงณี

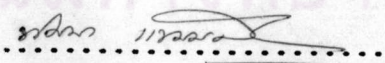

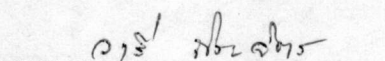
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ อ่ำไพ สุจริตกุล)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ทศนา แซ่มงณี)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์วารี อิระจิตร)

อรรถวรรณ ปินตา : ประสิทธิภาพของรูปแบบการพัฒนาลักษณะนิสัยทางสังคมอย่างเป็นระบบแก่นักเรียนชั้นเด็กเล็ก (EFFECTIVENESS OF A MODEL OF SYSTEMATIC DEVELOPMENT OF SOCIAL HABITS FOR PRE-SCHOOL STUDENTS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ทีศนา แชมมณี, 290 หน้า ISBN 974-577-335-2

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาลักษณะนิสัยทางสังคมอย่างเป็นระบบแก่นักเรียนชั้นเด็กเล็ก รูปแบบนั้นคือ การจัดกิจกรรมสอนให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของลักษณะนิสัยที่ต้องการปลูกฝัง และจัดกิจกรรมฝึกให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริงตามความรู้ความเข้าใจที่ได้รับจากกิจกรรมสอนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งกิจกรรมทั้ง 2 ประเภทนี้จะใช้ควบคู่กันอย่างเป็นระบบ ตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียน ชั้นเด็กเล็ก ปีการศึกษา 2532 ของโรงเรียนเวฬุวัน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 2 ห้องเรียนๆ ละ 30 คน แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย นักเรียนกลุ่มทดลอง ได้รับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ที่บูรณาการ กิจกรรมสอนและฝึกลักษณะนิสัยทางสังคม โดยผู้วิจัยเป็นผู้ทำการสอน นักเรียนกลุ่มควบคุมได้รับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็ก ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยอาจารย์ประจำชั้นเป็นผู้ทำการสอนตามปกติ นักเรียนทั้งสองกลุ่มได้รับการสอนเป็นเวลา 4 สัปดาห์เท่ากัน เมื่อสิ้นสุดการทดลอง ทดสอบโมโนทัศน์เกี่ยวกับลักษณะนิสัยทางสังคมและประเมินลักษณะนิสัยทางสังคมของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นเด็กเล็กที่บูรณาการ กิจกรรมสอนและฝึกลักษณะนิสัยทางสังคมอย่างเป็นระบบ (1) มีคะแนนโมโนทัศน์เกี่ยวกับลักษณะนิสัยทางสังคมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) มีคะแนนลักษณะนิสัยทางสังคมจากการประเมินของอาจารย์ประจำชั้นสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่มีคะแนนลักษณะนิสัยทางสังคมจากการประเมินในสถานการณ์ที่กำหนดสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา ประถมศึกษา
สาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนักวิจัย..... *Pen. Hg.* .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *ทศนา แชมมณี* .....

ORAVUN PINTA : EFFECTIVENESS OF A MODEL OF SYSTEMATIC DEVELOPMENT OF SOCIAL HABITS FOR PRE-SCHOOL STUDENTS. THESIS ADVISOR : ASSO.PROF. TISANA KHEMMANI, Ph.D., 290 PP. ISBN 974-577-335-2

The objective of this research work was to study the effectiveness of a model of systematic development of social habits for pre-school students. The model consisted of two kinds of teaching activities. One was to develop understanding of desired social habits as well as to develop students attitude until they saw the value of those social habits. The other was to help students practice their skill of those learned social habits. The two kinds of activities were designed and organized to implement one another systematically. The samples were pre-school students in the Academic Year 1989 of Waruwan School, Office of Sarapee District Primary Education, Chiangmai Province. The two classroom students were randomly divided into two groups. Each group comprised of 30 students. The first group was the experimental group and was taught according to the teaching activities of the model. The experimental group was taught by the researcher. The control group was taught by regular classroom teacher who would be teaching according to the lesson plans designed by the Office of the National Primary Education Commission. Both groups were taught for four weeks. After that their concepts concerning social habits and their social behaviors were tested and were analysed by using t-test.

The results were (1) The student in the experimental group had higher score on social habits concepts than that of the control group at significant difference level of .05. (2) As evaluated by the classroom teacher, the students in the experimental group did not have higher score on social behaviors than that of the control group. However, when they were evaluated in the controlled situation, they gained higher score on social behaviors than that of the control group at significant difference level of .05.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา ..... ประถมศึกษา
สาขาวิชา ..... การศึกษาปฐมวัย
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติต ..... *Oravun Pinta*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *Tisana Khemmani*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยความเมตตาของรองศาสตราจารย์ ดร.พินดา แชนมณี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ซึ่งได้ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือแก้ไข ให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาต่างๆ และให้กำลังใจในการทำวิจัยด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งตลอดเวลา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความเป็นครูของท่านเป็นอย่างมาก จึงขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณศาสตราจารย์ อำไพ สุจริตกุล และรองศาสตราจารย์ วารี ธีระจิตร ที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง รวมทั้งการแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากอาจารย์ใหญ่ คณะครูและนักเรียนชั้น เด็กเล็ก โรงเรียนเวฬุวัน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินการทดลอง รวมทั้งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย และขอระลึกถึงพระคุณของคุณแม่ สามี พี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ ทุกคนที่คอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจ และเกิดความวิริยะอุตสาหะในการทำงานวิจัยครั้งนี้

อรวรรณ ปินตา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
รายการตารางประกอบ.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	8
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาลักษณะนิสัยทางสังคม.....	10
ความหมายของลักษณะนิสัยทางสังคม.....	10
ลักษณะนิสัยทางสังคม.....	11
หลักการพัฒนาลักษณะนิสัยทางสังคม.....	16
แนวทางในการพัฒนาลักษณะนิสัยทางสังคม.....	19
บทบาทของครูในการพัฒนาลักษณะนิสัยทางสังคม.....	20
รูปแบบการฝึกทักษะการทำงานกลุ่มสำหรับนักเรียนในระดับประถมศึกษา.....	22
รูปแบบการพัฒนาลักษณะนิสัยทางสังคมอย่างเป็นระบบ.....	30
หลักการของรูปแบบ.....	30

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ลักษณะของรูปแบบ.....	30
วิธีการและกิจกรรมในการสอนและฝึกลักษณะนิสัยทางสังคม.....	31
การประเมินผล.....	32
แผนการจัดประสบการณ์ขั้นต้นเด็กเล็กของสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ.....	33
ความหมายของแผนการจัดประสบการณ์.....	33
กิจกรรมประจำวัน.....	33
แนวการดำเนินกิจกรรมประจำวัน และการประเมินผล.....	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	38
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	43
ตัวอย่างประชากร.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	44
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
บรรณานุกรม.....	83
ภาคผนวก ก.....	88
ภาคผนวก ข.....	90
ภาคผนวก ค.....	113
ภาคผนวก ง.....	256
ภาคผนวก จ.....	282
ประวัติผู้เขียน.....	290

รายการตารางประกอบ

ตารางที่	หน้า
1. การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนน โน้ตส์ เกี่ยวกับลักษณะนิสัยทางสังคมระหว่างนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง.....	52
2. การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนน โน้ตส์ เกี่ยวกับลักษณะนิสัยทางสังคมของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลอง.....	53
3. การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนน โน้ตส์ เกี่ยวกับลักษณะนิสัยทางสังคม ระหว่างนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง.....	54
4. การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนลักษณะนิสัยทางสังคมจากการประเมินของอาจารย์ประจำชั้น ระหว่างนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง.....	55
5. การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนลักษณะนิสัยทางสังคมจากการประเมินของอาจารย์ประจำชั้น ของนักเรียนกลุ่มควบคุมก่อน และหลังการทดลอง.....	57
6. การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนลักษณะนิสัยทางสังคมทางสังคมจากการประเมินของอาจารย์ประจำชั้นของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง.....	59
7. การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตเลขคณิตของคะแนนลักษณะนิสัยทางสังคมจากการประเมิน ของอาจารย์ประจำชั้น ระหว่างนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองหลังการทดลอง.....	61
8. การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนลักษณะนิสัยทางสังคมจากการประเมินในสถานการณ์ที่กำหนด ระหว่างนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองก่อนการทดลอง.....	63

ตารางที่ (ต่อ)

หน้า

9.	การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนลักษณะนิสัยทางสังคมจากการประเมินในสถานการณ์ที่กำหนด ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มควบคุม.....	65
10.	การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนลักษณะนิสัยทางสังคมจากการประเมินในสถานการณ์ที่กำหนด ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง.....	67
11.	การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนลักษณะนิสัยทางสังคมในสถานการณ์ที่กำหนด ระหว่างนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองหลังการทดลอง.....	69
12.	ค่าระดับความยาก ค่าอำนาจจำแนก และสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบวัดมโนทัศน์ เกี่ยวกับลักษณะนิสัยทางสังคม.....	97
13.	การคำนวณค่าความเที่ยงของแบบวัดมโนทัศน์ เกี่ยวกับลักษณะนิสัยทางสังคม.....	98
14.	คะแนนมโนทัศน์ เกี่ยวกับลักษณะนิสัยทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม.....	100
15.	การเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนมโนทัศน์ เกี่ยวกับลักษณะนิสัยทางสังคมของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง.....	101
16.	การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สัมพันธ์ระหว่างคะแนนมโนทัศน์ เกี่ยวกับลักษณะนิสัยทางสังคมของนักเรียนในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง.....	105
17.	การเปรียบเทียบมัชฌิมเลขคณิตของคะแนนมโนทัศน์ เกี่ยวกับลักษณะนิสัยทางสังคมของนักเรียนกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลอง.....	108